

ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา
กลุ่มเครือข่ายสิงห์วัฒน์ อำเภองาวไกรลาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

นัฐฤดี เปี่ยมทรัพย์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสิงห์วัฒน์ อำเภองาวไกรลาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน การวิจัยครั้งนี้ ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จำนวน 7 ด้าน 45 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสิงห์วัฒน์ อำเภองาวไกรลาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และจำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มี 4 ด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านอำนาจการให้รางวัล ด้านอำนาจอ้างอิง ด้านอำนาจข่าวสาร และด้านอำนาจพึงพา นอกนั้นไม่แตกต่างกัน ส่วนเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

คำสำคัญ

ความคิดเห็น อำนาจ การบริหารการศึกษา

บทนำ

การปฏิบัติงานในหน่วยงานทุกสังกัด องค์กรต่างๆที่เป็นหน่วยงานขนาดใหญ่หรือหน่วยงานขนาดเล็ก ย่อมมีผู้บริหารคอยกำกับ ดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย หรือตามวัตถุประสงค์ที่แต่ละหน่วยงานได้ตั้งไว้ ผู้บริหารทำหน้าที่บริหารโดยใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงาน คือ บุคลากร ปัจจัย ทรัพยากรที่ทำให้บุคลากรปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ส่วนหนึ่งเกิดจากการใช้อำนาจของผู้บริหาร

*นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตามแนวคิดของ ประทีป ศรีรักษา (2550: 27-28) ผู้บริหารต้องใช้อำนาจในการตัดสินใจสั่งการควบคุมดูแล ชี้แนะ บำรุงขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรและผู้ร่วมงานให้มีความกระตือรือร้นสามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง อำนาจก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่วนจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับศาสตร์และศิลป์ ผู้นำจึงต้องตระหนักในความสำคัญของผู้ตามเกี่ยวกับวุฒิภาวะส่วนตัว วุฒิภาวะในการทำงาน การศึกษา มาตรฐานการครองชีพ ตลอดจนประสบการณ์ในการทำงาน อำนาจนั้นจึงจะส่งผลต่อความสำเร็จดังที่คาดหมาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบดูแล การบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีแนวทางในการบริหารงาน โดยการใช้อำนาจตามนโยบายการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ดำเนินการมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2546 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งจากผลการดำเนินงานการใช้อำนาจการบริหารสถานศึกษาพบว่ามีหลายโรงเรียนที่ยังมีอุปสรรคและปัญหาหลายประการ ซึ่งส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากการใช้อำนาจการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอน เรื่องการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสิงห์วัฒน์ อำเภองกง ไกรลาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาพิจารณาพัฒนาเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี และเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนเรื่องการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสิงห์วัฒน์ อำเภองกง ไกรลาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสิงห์วัฒน์ อำเภองกง ไกรลาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสิงห์วัฒน์ อำเภองกง ไกรลาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และประสบการณ์การปฏิบัติงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสิงห์วัฒน์ อำเภอกงไกรลาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด คำถามแบ่งออกเป็น 7 ด้าน จำนวน 45 ข้อ ได้แก่ ด้านอำนาจการให้รางวัล ด้านอำนาจการบังคับ ด้านอำนาจตามกฎหมาย ด้านอำนาจอ้างอิง ด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ ด้านอำนาจข่าวสาร และด้านอำนาจพึงพา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จัดระบบข้อมูลลงรหัสข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน การศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสิงห์วัฒน์ อำเภอกงไกรลาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสิงห์วัฒน์ อำเภอกงไกรลาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวมแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสิงห์วัฒน์ อำเภอกงไกรลาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามเพศ ใช้การวิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test)
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสิงห์วัฒน์ อำเภอกงไกรลาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)
5. กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสิงห์วัฒน์ อำเภอกงไกรลาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 108 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 10 – 20 ปี มากที่สุด

2. ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสิงห์วัฒน์ อำเภอกงไกรลาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ด้านที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านอำนาจการให้รางวัล และเมื่อพิจารณารายด้านพบดังนี้

2.1 ด้านอำนาจการให้รางวัล พบว่า โดยภาพรวมความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เรื่องผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสในการเลื่อนตำแหน่ง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เรื่องผู้บริหารมีการจัดสวัสดิการให้แก่ครู

2.2 ด้านอำนาจการบังคับ โดยภาพรวมความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เรื่องผู้บริหารมีการกำหนดระเบียบการลงโทษที่ชัดเจนในความผิดแต่ละลักษณะ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มี 2 ข้อคือ เรื่อง ผู้บริหารมีการลงโทษครูที่ทำผิดตามระเบียบกฎเกณฑ์ และเรื่องผู้บริหารมีการว่ากล่าวตักเตือนครูที่บกพร่องหรือละเลยต่อหน้าที่

2.3 ด้านอำนาจตามกฎหมาย โดยภาพรวมความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เรื่องผู้บริหารมีการสั่งงานตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เรื่องผู้บริหารมีการมอบหมายงานให้ครูตามระเบียบข้อบังคับ

2.4 ด้านอำนาจอ้างอิง โดยภาพรวมความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เรื่องผู้บริหารมีการให้เกียรติและเคารพในความคิดของครู ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือเรื่องผู้บริหารมีความยุติธรรมและความเสมอภาค

2.5 อำนาจความเชี่ยวชาญ โดยภาพรวมความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เรื่องผู้บริหารมีความสามารถในการพัฒนา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เรื่องผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 ด้านอำนาจข่าวสาร โดยภาพรวมความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เรื่องผู้บริหารมีการให้ข้อมูลที่ถูกต้องในการปฏิบัติงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เรื่องผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชา

2.7 ด้านอำนาจพึ่งพา โดยภาพรวมความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เรื่องผู้บริหารสามารถสร้างความสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างบุคคล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือเรื่องผู้บริหารมีความสามารถในการรับการสนับสนุนจากชุมชน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีเพศแตกต่างกัน ที่มีต่อการใช้อำนาจของผู้บริหาร โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามี 4 ด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านอำนาจการให้รางวัล ด้านอำนาจอ้างอิง ด้านอำนาจข่าวสาร และด้านอำนาจพึ่งพา นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ที่มีต่อการใช้อำนาจของผู้บริหาร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสิงห์วัฒน์ อำเภอกงไกรลาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสิงห์วัฒน์ อำเภอกงไกรลาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นในด้านอำนาจการให้รางวัลมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาโดยส่วนใหญ่มีการให้ผลตอบแทนเป็นรางวัลหรือกำลังใจ เช่น การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง ส่งเสริมให้ครูมีความเจริญก้าวหน้า และเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ อีกทั้งมีการให้อภัยในกรณีที่ทำงานผิดพลาด รวมถึงความยุติธรรมที่ผู้บริหารพึงมีในการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้บริหารเป็นผู้ที่มีอำนาจในการควบคุมระบบรางวัล ดังนั้นการให้รางวัลรวมถึงการกล่าวยกย่องสรรเสริญ คำชมเชยในลักษณะต่างๆ นับเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรัก มีพลังแรงใจในการทำงาน และมีความเคารพศรัทธาในผู้บริหารด้วย ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องแนวคิดของ ประชุม โพธิกุล (2551: 38) ได้กล่าวถึงอำนาจในการให้รางวัล (Reward Power) ว่า ความสามารถที่จะให้รางวัลเป็นแหล่งที่มาของอำนาจอย่างหนึ่ง ผู้ใดที่มีหรือเป็นผู้ควบคุมทรัพยากรซึ่งเป็นสิ่งมีคุณค่าของผู้อื่นย่อมมีอำนาจเหนือผู้อื่นและยัง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณ แก้วกัญหา (2551: 53) ผลการวิจัยพบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ แสงทับทิม (2550:62) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้อำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษาเอกชน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและตระหนักถึงอำนาจการให้รางวัลด้วยการยกย่อง ชมเชย การพิจารณาความดีความชอบ การมอบหมายงาน ความไว้วางใจและเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของบุคลากร เพราะสิ่งเหล่านี้ย่อมก่อให้เกิดผลดีต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาที่สูงขึ้น สำหรับผลการวิจัยความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสิงห์วัฒน์ อำเภอคลองไกรลาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต1 ในแต่ละด้านมีข้อคิดเห็น ดังนี้

1.1 ด้านอำนาจการให้รางวัล โดยภาพรวมและรายข้อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสในการเลื่อนตำแหน่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารแต่ละโรงเรียนมีการสนับสนุนในความก้าวหน้าของครูผู้สอน มีการให้สวัสดิการและสร้างขวัญกำลังใจในแต่ละด้าน รวมทั้งมีการเปิดรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระและมอบหมายงานให้ครูได้รับผิดชอบตรงตามความสามารถ ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ประชุม โพธิกุล (2551: 38) ได้กล่าวถึง อำนาจในการให้รางวัล (Reward Power) ว่าความสามารถที่จะให้รางวัลเป็นแหล่งที่มาของอำนาจอย่างหนึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณ แก้วกัญหา (2551: 86) พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ ทิพวรรณ แสงทับทิม (2550:45) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้อำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษาเอกชน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและตระหนักถึงอำนาจการให้รางวัลด้วยการยกย่อง ชมเชย การพิจารณาความดีความชอบ การมอบหมายงานไว้วางใจและเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของบุคลากร ย่อมจะก่อให้เกิดผลดีต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาที่สูงขึ้น

1.2 ด้านอำนาจการบังคับ โดยภาพรวมและรายข้อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการกำหนดระเบียบการลงโทษที่ชัดเจนในความผิดแต่ละลักษณะ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารมีการกำหนดระเบียบการลงโทษที่ชัดเจนในความผิดแต่ละลักษณะ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติให้กับครู รวมทั้งผู้บริหารมีการกำกับติดตามหลังจากที่มอบหมายงานให้ครูไปปฏิบัติให้ทันกำหนด เพื่อไม่ให้ครูบกพร่องหรือลเลยต่อหน้าที่ และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ บุตรี จารุโรจน์ (2551:38) ได้กล่าวถึง อำนาจการบังคับ (Coercive Power) อำนาจในการพิจารณาโทษในกรณีที่พนักงานทำความผิด มีอำนาจในการสั่งการได้โดยที่ผู้รับคำสั่งจะมีความผิดหากไม่ปฏิบัติตาม เป็นอำนาจในทางลบเป็นการขู่บังคับการใช้อำนาจชนิดนี้มากเกินไป อาจนำไปสู่ความกดดันและความขัดแย้งของพนักงาน และสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ ชัชชน ทองแถม (2551:74) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ กษิณ ชินวงศ์ (2550:58) พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณ แก้วกันหา (2551:53) ซึ่งผลการวิจัยอยู่ระดับ อยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านอำนาจตามกฎหมาย โดยภาพรวมและรายข้อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการสั่งงานตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารมีการสั่งงานตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ มีการออกคำสั่งในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร และมีการกำกับติดตามให้ครูได้ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ อีกทั้งมีการพิจารณาผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม ตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้จึงส่งผลให้ครูเกิดความเคารพและศรัทธาในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ประทีป ศรีรักษา (2550: 262) กล่าวว่า อำนาจตามกฎหมาย หมายถึง อำนาจที่ หน้าที่ ซึ่งเกิดจากระเบียบประเพณีของกลุ่ม เป็นการยอมรับกันว่าเป็นสิ่งที่ถูกที่ควรแก่การปฏิบัติตามโดยสามารถมีอิทธิพลเหนือเขาเหล่านั้นได้และรู้สึกเป็นหน้าที่ที่ต้องยอมรับอำนาจนี้ และสอดคล้องกับงานวิจัย ชนิตา อินตะปัญญา (2551: 59) พบว่า ผู้ช่วยผู้บริหาร เห็นว่าผู้บริหารได้ใช้อำนาจตามกฎหมายในการบริหารสถานศึกษามากที่สุด ซึ่งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ สุกชัย ถามังมิ (2551: 29) พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มทาบเทว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านอำนาจอ้างอิง โดยภาพรวมและรายข้อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการให้เกียรติและเคารพในความคิดของครู ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารในแต่ละโรงเรียนมีการให้เกียรติและเคารพในความคิดของครู มีการทักทายปราศรัยแสดงถึงความเป็นกันเอง เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานปฏิบัติตน เป็นผู้บริหารที่อุทิศตนเองเพื่องานหน้าที่มุ่งมั่นในการปฏิบัติงานจนเกิดความสำเร็จ ซึ่งทำให้เป็นที่รักและเคารพของผู้ใต้บังคับบัญชา ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ บุตรี จารุโรจน์ (2551: 32) ได้กล่าวถึง อำนาจอ้างอิง (Referent Power) หมายถึง อำนาจที่เกิดจากผู้อื่นมิได้เกิดจากตัวผู้นำเองเป็นอำนาจที่อาศัยความโดดเด่น ความมีชื่อเสียง เกียรติยศ หรือความมีอิทธิพลของบุคคลอื่นที่เป็นบุคคลอ้างอิงในความรู้จักสนิทสนม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณ แก้วกันหา (2551: 53) พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ กษิณ ชินวงศ์ (2550: 58) พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไสว พังคะบุตร (2553: 54)

1.5 ด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ โดยภาพรวมและรายข้อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการพัฒนางาน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารมีความสามารถในการพัฒนางานได้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ เมื่อเกิดปัญหาผู้บริหารมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังให้คำแนะนำควบคู่ไปกับพัฒนาครูและทีมงานให้มีแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องชัดเจน ผลการศึกษาค้างนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ประชุม โพธิกุล (2551:232-233) ได้กล่าวถึง อำนาจความเชี่ยวชาญ (Expert Power) ว่า บุคคลผู้มีความเชี่ยวชาญสูงมีข้อมูลที่คนอื่นในองค์กรต้องการ แนนอน ผู้เชี่ยวชาญย่อมมีอำนาจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณ แก้วกันหา (2551: 58) พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ ชัชชน ทองแย้ม (2551: 74) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านอำนาจข่าวสาร โดยภาพรวมและรายข้อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการให้ข้อมูลที่ถูกต้องในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารมีทักษะในการให้ข้อมูลและคำชี้แจงสิ่งต่าง ๆ ให้ครูเข้าใจได้อย่างถูกต้อง นั้นแสดงถึงว่าผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้ครูได้รับข่าวสาร เป็นผู้ทันเหตุการณ์และสามารถนำข้อมูลที่ผู้บริหารแนะนำไปใช้ในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้จึงเกิดประโยชน์แก่ครู ผลการศึกษาค้างนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ประทีป ศรีรักษา (2550: 234) กล่าวว่า อำนาจข่าวสาร (Information Power) หมายถึง อำนาจที่เกิดจากผู้บริหารมีความรอบรู้ข่าวสารหรือข้อมูลที่มีคุณค่าแสวงหาข่าวสารหรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ครู มีความรอบรู้ข่าวสารหรือข้อมูลในสภาวะแวดล้อมของงานในเรื่องทั่ว ๆ ไปอย่างกว้างขวาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กษิณ ชินวงศ์ (2550:58) พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ ไสว พังคะบุตร (2553: 54) พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนคราณี เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการใช้อำนาจสูงสุดคือ ด้านอำนาจข่าวสาร แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภชัย ถามั่งมี (2551: 29)

1.7 ด้านอำนาจพึงพา โดยภาพรวมและรายข้อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสามารถสร้างความสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างบุคคล ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารเป็นผู้ที่สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างบุคคลได้ เมื่อมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ผู้บริหารสามารถเชิญชวนให้บุคคลเข้าร่วมเพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายในการทำงานร่วมกัน รวมทั้งการใช้ความสามารถในการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ และจากการสนับสนุนจากชุมชน

การที่ผู้บริหารมีอำนาจด้านการพึ่งพานั้นเป็นประโยชน์โดยตรงกับองค์กร เนื่องจากการพัฒนาองค์กร ต้องอาศัยความร่วมมือ ความสามัคคีจากบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ดังนั้นจึงเป็นอีกด้านที่สำคัญควรให้ความสำคัญ ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ พิกุล ดีพิจารณ์ (2550: 91) กล่าวว่า ผู้บริหารควรใช้อำนาจพึ่งพาเมื่อครูเริ่มเคลื่อนจากระดับวุฒิภาวะต่ำไปยังวุฒิภาวะปานกลาง โดยผู้บริหารใช้การออกคำสั่งและให้ความช่วยเหลือหรือพูดชักชวนจนเห็นดี เพื่อให้ครูยินยอมปฏิบัติตามและรายงานผลความก้าวหน้าเป็นระยะตามที่ผู้บริหารกำหนดไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชชน ทองแย้ม (2551: 74) พบว่า การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ ไสว พังคะบุตร (2553: 54) พบว่า สภาพการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 4 อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

2. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีเพศแตกต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสิงห์วัฒน์ อำเภอกงไกรลาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 แตกต่างกัน ในการวิจัยครั้งนี้ผลที่ได้จากการเปรียบเทียบคือความคิดเห็นของครูเพศชายที่มีต่อการใช้อำนาจของผู้บริหาร แตกต่างจากความคิดเห็นของครูเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เป็นเพราะความแตกต่างทางเพศมีอิทธิพลต่อความสามารถในการปฏิบัติงาน และการตอบสนองบทบาททางสังคม ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณ แก้วกันหา (2551: 53) พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก จำแนกตามเพศ พบว่า แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัยของ พิกุล ดีพิจารณ์ (2550: 35) พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูจำแนกตามเพศ แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

3. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสิงห์วัฒน์ อำเภอกงไกรลาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีประสบการณ์ในการทำงานในฐานะครูผู้สอนมาก่อน จึงทำให้มีประสบการณ์ในการยอมรับการใช้อำนาจจากผู้บริหารสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เมื่อเป็นผู้บริหารสถานศึกษาหลายปีมากขึ้นและมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาหลายแห่ง ยิ่งทำให้มีความสามารถในการใช้อำนาจที่เหมาะสมมากขึ้น ส่งผลให้ครูผู้สอนมีความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้อำนาจเหมาะสมอีกด้วย จึงทำให้การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของ

ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิตา อินตะปัญญา (2551: 58) พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ช่วยผู้บริหารและครูผู้สอนต่อสภาพและปัญหาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน และงานวิจัยของ ทิพวรรณ แสงทับทิม (2550: 62) พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน ซึ่งมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง เช่น นักการภารโรง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ที่มีต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะอาจช่วยให้ค้นพบข้อแตกต่างเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการบริหารงาน
2. ควรศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่าย และในอำเภออื่นๆ ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างและนำผลที่ได้มาพัฒนาให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กษิณณ ชินวงศ์. (2550) การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชนิตา อินตะปัญญา. (2551). การใช้อำนาจของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมือง เชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ซัชชน ทองแย้ม. (2551). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
- ทิพวรรณ แสงทับทิม. (2550). การใช้อำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อขวัญของครูใน สถานศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร

- บุตรี จารุโรจน์ และคณะ. (2551). **หลักการจัดการ**. สำนักพิมพ์แมคกรอ-ฮิล: กรุงเทพฯ
- ประชุม โพธิกุล. (2551). (ม.ป.ป.). **การพัฒนาทีมงาน**. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- ประทีป ศรีรักษา. (2550). **การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิกุล ดีพิจารณา. (2550). **การใช้อำนาจของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศุภชัย ถามังมี. (2551). **การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มทับทวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุพรรณ แก้วกันหา. (2551). **การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไสว พังคะบุตร. (2553). **การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยอีสาน.